

Okresní soud v Prachaticích	
Poštou	Osobně
Došlo	- 6 - 04 - 2010
Hod.	krát příloh
kolek za	

sc 400/2002
Číslo jednací: 7Co 2910/2009-884

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Rudolfové a soudkyní Mgr. Věry Cirhanové a JUDr. Jany Faktorové ve věci žalobce: **Lesy ČR, s. p.**, se sídlem v Hradci Králové, Přemyslova 1106, proti žalované **Správě národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava**, se sídlem ve Vimperku, 1. máje 260, 385 01 Vimperk, zastoupené JUDr. Milošem Tuháčkem, advokátem se sídlem v Táboře, Převrátilská 330, o zaplacení 1.928.721,- Kč a 639.505,- Kč, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Prachaticích ze dne 15.6.2009 č. j. 2 C 400/2002-809,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně **s e p o t v r z u j e .**

Žalobce je povinen zaplatit žalované náklady odvolacího řízení 105.104,- Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám JUDr. Miloše Tuháčka, advokáta v Táboře.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhá na žalované zaplacení částky 1.928.721,- Kč a částky 639.505,- Kč s tím, že jde o náhradu újmy, která žalobci vznikla omezením hospodaření v lese v Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero. Uvedená újma byla podle žalobkyně způsobena rozhodnutím žalované ze dne 19.2.1996 č. j. 71-Ný/53/96, jímž došlo k zákazu přiblížení a

odvozu dřevní hmoty pokácené v uvedených lokalitách v rámci zásahu proti škůdci. Uvedené částky byly vyčísleny jako finanční ztráta, která žalobci vznikla v důsledku toho, že nemohl dřevo z uvedených lokalit odvézt a zpeněžit.

Soud prvního stupně napadeným rozsudkem (po částečném zastavení řízení v důsledku zpětvzetí ohledně částky 276.000,- Kč) žalobu zamítl a uložil žalobci zaplatit žalované náklady řízení 350.242,- Kč a náklady státu 140.914,- Kč. Soud prvního stupně vychází z toho, že žalobce se domáhá újmy v podobě ušlého zisku, která mu vznikla ve výši 1.928.721,- Kč a za období let 1996 – 1998 a částky 639.505,- Kč za období od 31.1.1999 do 31.12.2001 zákazem odvozu a prodeje dřevní hmoty pokácené při zásahu proti škůdci v lesních porostech nacházejících se na území národní přírodní rezervace. V řízení bylo nesporné, že žalobci svědčí právo hospodaření v uvedených lesních porostech, ve kterých byl proveden zásah proti škůdci. Tento zásah spočíval v pokácení a asanaci dřeva. Žalovaná vydala s tímto zásahem souhlas v podobě rozhodnutí ze dne 19.2.1996 č. j. 71-Ný/53/96, v němž současně uvedla, že dřevní hmota bude ponechána na místě přirozenému rozpadu. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že tímto zákazem odvozu dřevní hmoty z lesního porostu nacházejícím se v národní přírodní rezervaci nedošlo k omezení hospodaření v lese nad rámec zákona a nárok žalobce na náhradu újmy podle § 11 odst. 3 zákona o lesích posoudil jako nedůvodný. Vycházel přitom z toho, že předmětné lesní porosty spadají do kategorie lesů zvláštního určení podle § 8 odst. 1 písm. c/ lesního zákona, u nichž zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním (§ 8 odst. 2 lesního zákona). Hospodaření v těchto lesích je upraveno zvláštním předpisem, a to zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento právní předpis zakazuje hospodaření na takových pozemích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému nebo nevratně poškozovat půdní povrch, provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy. Podle § 31 zákona o ochraně přírody a krajiny se nejedná o kategorii lesů hospodářských. Rovněž lesní hospodářský plán žalobce, Plán péče o Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero i rámcové směrnice hospodaření nepočítaly s ekonomickým využitím dřeva z uvedené lokality. Podle § 36 odst. 3 lesního zákona jsou vlastníci lesů (zde žalobce s právem hospodaření v lesích) povinni strpět omezení při hospodaření v nich. Vlastníkům lesů náleží náhrada zvýšených nákladů, pokud z omezeného způsobu hospodaření vzniknou.

Proti tomuto rozhodnutí se žalobce odvolává. Trvá na tom, že rozhodnutím žalované mu byla způsobena újma ve výši žalovaných částek. Soudu prvního stupně vytýká, že nepřihlédl ke skutečnosti, že za období od roku 2005 žalovaná náhradu, jíž se žalobce domáhá v tomto řízení, poskytuje. Žalobce poukazuje na to, že v roce 1996 byl zjištěn ve smrkových porostech v Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero zvýšený výskyt kůrovce. Žalobce musel provést opatření proti vzniku škody. K takovému opatření získal souhlas žalované v podobě rozhodnutí ze dne 19.2.1996 č. j. 71-Ný/53/96 ovšem s tím, že veškerá dřevní hmota bude oproti praxi předcházejících let ponechána na místě přirozenému rozpadu. Tímto rozhodnutím byla žalobci způsobena újma podle § 11 odst. 3 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích. Újma byla vyčíslena jako cena vytěženého a odkorněného dřeva ponechaného na místě

těžby, které žalobce mohl odprodat na základě platné obchodní smlouvy s Lesní společností Železná Ruda, a.s., která těžbu kalamitního dřeva prováděla. Žalobce v podaném odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu, konkrétně na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1211/2001, především na závěr Nejvyššího soudu ohledně ust. § 11 odst. 3 lesního zákona o tom, že nárok na náhradu za omezení hospodaření podle tohoto ustanovení vzniká vlastníku lesa přímo ze zákona, aniž by k tomu bylo třeba zapotřebí rozhodnutí orgánu státní správy a výši náhrady. Dále odkazuje na rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 119/2003 v němž Nejvyšší soud uvedl, že újma spočívající v ušlém zisku, kterou žalobce požadoval s poukazem na finanční ztrátu plynoucí z nemožnosti prodat dřevo ze stromů, které pokácel v rámci zásahu proti kůrovci, žalobci náleží, pokud bude prokázáno, že v důsledku rozhodnutí žalovanému ušel zisk, jehož by dosáhl za normálního běhu okolností, tj. pokud by nebylo vydáno předmětné rozhodnutí o ponechání pokácené dřevní hmoty v porostech. Žalobce rovněž nesouhlasí s názorem soudu, že se měl spokojit pouze s určitou náhradou za omezení hospodaření a měl postupovat podle § 36 zákona o lesích. Poukazuje na to, že tento názor se poprvé objevil až v odůvodnění napadeného rozsudku, takže žalobce neměl možnost výši náhrady vyčíslit a eventuelně žalobu v tomto smyslu změnit či doplnit.

Žalovaná ve vyjádření k podanému odvolání poukazuje na to, že poskytování náhrady, která je předmětem řízení za období od roku 2005 nebylo v tomto řízení vůbec prokazováno. Pokud k platbám dochází, je to na základě jiného právního důvodu než je předmětem sporu, a to v souvislosti s novelizací zákona č. 114/1992 Sb. Namítá, že žalobci nebyla ponecháním dřeva v Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero způsobená újma, neboť mohl provést těžbu jinde. Současně zpochybňuje vyčíslení újmy, která je předmětem řízení s tím, že požadovaná částka zahrnuje i cenu dřeva, které žalobce vytěžil. Pokud jde o rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 119/2003 uvádí, že soud prvního stupně se z hlediska názorů vyslovených v tomto rozhodnutí věcí zabýval. Řídil se také závazným právním názorem krajského soudu a dospěl ke správnému závěru, že rozhodnutím žalované nebyl žalobcem v hospodaření omezen nad rámec zákonného režimu ochrany národní přírodní rezervace. Napadený rozsudek soudu prvního stupně proto žalovaný pokládá za správný.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o.s.ř.) po zjištění, že přípustné odvolání bylo podáno v zákonem stanovené lhůtě podle § 204 odst. 1 o.s.ř. a osobou k tomu oprávněnou, přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné. Odvolací soud přitom postupoval podle o.s.ř. ve znění účinném do 30.6.2009, a to se zřetelem ke znění článku Čl. II přechodná ustanovení zákona č. 7/2009 Sb., bod 10.

Odvolací soud vychází shodně jako soud prvního stupně z toho, že předmětem řízení je nárok žalobce na náhradu škody, která žalobci vznikla v letech 1996 – 2001 tím, že nemohl dřevo pokácené a odkorněné v rámci zásahu proti kůrovci v lesních porostech nacházejících se v národní přírodní rezervaci odvézt a prodat. Částky, které žalobce požadoval v řízení před soudem prvního stupně vyčíslil jako cenu dřeva, které muselo být ponecháno na místě přirozenému rozpadu. Žalobce tvrdí, že toto omezení hospodaření v lese bylo založeno rozhodnutím žalované ze dne 19.2.1996 č. j. 71-Ný/53/96. Skutkové vymezení nároku žalobce

uvedeným způsobem vyplývá jednak ze žaloby a dále také z jejího doplnění (č. l. 648, 686) i např. z jednoznačného vyjádření žalobce při jednání soudu (č. l. 781). Z tohoto skutkového vymezení nároku soud prvního stupně při rozhodování vycházel a nebylo jeho povinností upozorňovat žalobce na to, že může případně uplatnit jiný nárok založený na jiných na skutkových okolnostech, konkrétně nárok na náhradu zvýšených nákladů vzniklých v souvislosti s hospodařením v lese.

Teprve v odvolacím řízení žalobce tvrdil (viz. protokol o jednání z 13.1.2010 č. l. 853), že předmětem sporu je jak újma vzniklá zákazem zpeněžením dřeva, tak i náklady vynaložené na provedení zásahu proti kůrovci. K vyjasnění tohoto tvrzení žalobce na žádost odvolacího soudu předložil nové vyčíslení požadovaných částek (č. l. 856), z něhož vyplývá, že žalobce do částek, které požadoval v řízení před soudem prvního stupně zahrnuje částky představující náklady vynaložené na provedení zásahu proti kůrovci, které na základě faktur zaplatil. Takto nově skutkově specifikovaný nárok neodpovídá skutkovým tvrzením před soudem prvního stupně, kdy bylo opakovaně, např. při jednání dne 25.5.2009 (č. l. 781) výslovně uvedeno, že náklady na těžbu nejsou předmětem řízení. Pokud žalobce tyto náklady v řízení před odvolacím soudem, v rámci částek, které jsou předmětem řízení, požaduje, jedná se o uplatnění jiného nároku, který nebyl předmětem řízení před soudem prvního stupně a není předmětem ani odvolacího řízení. Proto odvolací soud neprováděl důkazy, které ohledně nákladu na provedení zásahu žalobce v odvolacím řízení předložil.

Odvolací soud v dané věci vychází ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně. Podstatné je především zjištění, že žalobce je správcem lesů v Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero. V roce 1996 byl zjištěn zvýšený výskyt kůrovce v této lokalitě, konkrétně v revíru Jezero, porostech označených jako 22B1, 22C1, 23A1 a 19D1. Žalobce se souhlasem žalované provedl zásah proti uvedenému škůdci spočívající v pokácení a odkornění dřevní hmoty. Souhlas žalované s tímto zásahem byl dán v podobě rozhodnutí žalované ze dne 19.2.1996 č. j. 71-Ný/53/96, jímž bylo současně žalobci uloženo ponechat veškerou pokácenou dřevní hmotu na místě přirozenému rozpadu. Bylo zjištěno, že do vydání rozhodnutí žalované z 19.2.1996 platilo pro předmětné porosty rozhodnutí žalované z 21.6.1994 č. j. Šp 197/96, které rovněž počítalo s ponecháním veškeré dřevní hmoty na místě. Také Plán péče o Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero platný v době vydání rozhodnutí z 19.2.1996 stanovil při provádění opatření proti lýkožroutu smrkovému pokácení aktivních stromů s jejich ponecháním na místě, bez úmyslné mýtní těžby. Rovněž lesní hospodářský plán na období let 1996 – 2005 počítal s ponecháním kůrovcem a napadené dřevní hmoty na místě.

Režim hospodaření v lesích nacházejících se v národní přírodní rezervaci podléhá speciální právní úpravě zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění účinném do 31.2.2002 (nárok, jež je předmětem řízení se vztahuje k období roku 1996 – 2001). Podle § 14 odst. 2 písm. c/ zákona č. 114/1992 Sb. je národní přírodní rezervace zvláště chráněným územím. Podle § 31 zákona č. 114/1992 Sb. lesy v národních přírodních rezervacích nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských, ustanovení o zásazích proti

škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgány ochrany přírody.

Podle § 58 zákona č. 114/1992 Sb. je každý povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

Zákon o ochraně přírody a krajiny je zvláštním právním předpisem vůči lesnímu zákonu (§ 90 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb.). To znamená, že zvláštní úprava se uplatní tam, kde speciální předpis stanoví něco jiného oproti úpravě obecné, přičemž obecnou úpravu je možno použít tam, kde speciální předpis její aplikaci nevylučuje buď výslovným zákazem nebo tím, že nestanoví něco jiného. Protože zákon o ochraně přírody a krajiny nic nestanoví o náhradách spojených s omezením hospodaření v lesích, aniž by poskytování takových náhrad výslovně vylučoval, uplatní se předpis obecný, tedy zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), ve znění účinném do 31.12.2002.

Lesní zákon v ust. § 6 provádí kategorizaci lesů na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské.

Podle § 8 odst. 1 písm. c/ lesního zákona lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se na území národních parků a národních přírodních rezervací. Podle odst. 2 písm. a/ tohoto ustanovení do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukční funkcí lesa je nadřazen funkcí produkční, jde o lesy v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách.

Podle § 2 písm. d/ lesního zákona se pro účely tohoto zákona rozumí hospodařením v lese obnova, ochrana, výchova a těžba lesních porostů a ostatní činnosti zabezpečující plnění funkcí lesa.

Podle § 11 odst. 3 lesního zákona vlastník lesa má právo na náhradu újmy vzniklé v důsledku omezení hospodaření v lese vůči orgánu státní správy, který o tomto omezení rozhodl.

Z uvedené právní úpravy je zřejmé, že v případě lesů zvláštního určení, které se nacházejí na zvláště chráněných územích, tedy i v národních přírodních rezervacích, je dán veřejný zájem na zachování těchto cenných přírodních zdrojů, který je nadřazen hospodářským zájmům. Využití dřevní hmoty z těchto lesů je již ze zákona omezeno a vlastník (správce) lesa je povinen tento stav respektovat včetně toho, že zákon o ochraně přírody a krajiny zakládá příslušným orgánům oprávnění usměrňovat činnost v lesích tak, aby tohoto účelu bylo dosaženo. Vlastník (správce) lesa zvláštního určení, o který jde i v daném případě je povinen jednak strpět omezení při hospodaření v těchto lesích, tedy také omezení těžby dřeva v národních přírodních rezervacích zakotvené v ust. § 8 odst. 1 písm. c/ ve spojení

s § 2 písm. d/ lesního zákona. Nárok na náhradu újmy vzniklé v souvislosti s tímto zákonným omezením těžby dřevní hmoty v národních přírodních rezervacích lesní zákon nezakotvuje.

Ust. § 11 odst. 3 lesního zákona na které se žalobkyně odvolává, dopadá na případy, kdy omezení hospodaření v lese je rozhodnutím (individuálním správním aktem) orgánu státní správy teprve konstituováno (založeno), aniž by takové omezení vlastníka lesa tížilo již předtím. Náhrada újmy, pokud vznikla, náleží vlastníkovu lesa (zde správci) podle § 11 odst. 3 lesního zákona pouze za takové omezení, které již samo o sobě nevyplývá přímo ze zákona, popřípadě z jiné právní skutečnosti (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.4.2009 sp. zn. 25 Cdo 193/2007 již je veřejnosti k dispozici na webových stránkách www.nsoud.cz).

V posuzovaném případě je zřejmé (ke stejným dospěl i soud prvního stupně), že hospodaření v lese z hlediska jeho hospodářského využití, tedy provádění těžby dřeva za účelem jeho prodeje je na území národní přírodní rezervace omezeno zákonem. Primární funkcí lesa na takovém území je ochrana životního prostředí. V zájmu vlastníka (správce) lesa na ekonomickém využití lesa v národní přírodní rezervaci je nadřazen obecný zájem na ochraně životního prostředí. Žalobce v daném případě, vzhledem k charakteru lesa v národní přírodní rezervaci, která je zvláště chráněným územím, nemohl očekávat finanční prospěch z prodeje dřeva vytěženého v těchto lokalitách. Svědčí o tom způsob hospodaření na tomto území již před vydáním rozhodnutí žalované ze dne 19.2.1996 č. j. 71-Ný/53/96, Plán péče o Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero i lesní hospodářský plán pro období, jež je předmětem řízení. Omezení, tedy zákaz odvozu dřevní hmoty z předmětných lokalit nebyl založen rozhodnutím žalované. Tímto rozhodnutím byl pouze deklarován stav vyplývající ze zákona. Nelze proto pokládat za důvodný nárok žalobce na náhradu újmy v podobě ušlého zisku ve výši odpovídající ceně dřeva, které bylo ponecháno na místě přirozenému rozpadu. Ani v případě, kdy by předmětné rozhodnutí žalované nebylo vydáno, nemohl by žalobce počítat s těžbou v uvedených lokalitách a z toho plynoucím finančním ziskem.

K obdobným závěrů soud prvního stupně při rozhodování napadeným rozsudkem dospěl. Odvolací soud pokládá jeho rozhodnutí za správné a jako takové je podle § 219 o.s.ř. potvrdil. Na tomto závěru nemohou nic změnit námitky žalobce, které se týkají případných plateb žalované z obdobního důvodu v roce 2005. Z hlediska rozhodnutí v dané věci není podstatné, zda žalovaná v období, které není předmětem tohoto řízení nějaké úhrady žalobci poskytovala, popřípadě z jakého důvodu. Pokud žalobce odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu, konkrétně na rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1211/2001 nebo na rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 119/2003, nejsou podle názoru odvolacího soudu závěry Nejvyššího soudu vyplývající z těchto rozhodnutí v rozporu se závěry, k nimž v dané věci dospěl soud prvního stupně.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že žalobce je povinen zaplatit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 110.680,80 Kč. Tyto náklady sestávají z paušální odměny advokáta podle § 17 písm. a/, § 3 a § 16 odst. 2 vyhlášky č. 448/2000 Sb. ve výši 88.670,- Kč (předmětem řízení při spojení věcí je celkem částka 2.568.226,- Kč). Náklady dále zahrnují 4x režijní paušál po 300,- Kč za čtyři úkony právní služby, a to 2x vyjádření a účast při odvolacím jednání dne 13.1.2010 a

3.3.2010. Náklady zahrnují náklady cestovního ke dvěma jednáním odvolacího soudu z Tábora do Českých Budějovic a zpět, kdy bylo ujetu celkem 240 km při průměrné spotřebě 6,53 l nafty na 100 km a ceně pohonných hmot dle vyhlášky. Částka nákladů řízení zahrnuje náhradu za promeškaný čas na cestě z Tábora do Českých Budějovic celkem za 8 půlhodin po 100,- Kč a čas promeškaný zpožděním zahájení jednání dne 13.1.2010 za dvě započaté půlhodiny po 100,- Kč. Celková částka nákladů odvolacího řízení tak činí 92.234,- Kč a s připočtením 20 % DPH (§ 137 odst. 3 o.s.ř.) ve výši 18.446,80 Kč činí celkem 110.680,80 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí není přípustné dovolání, ledaže na základě dovolání podaného v lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššího soudu prostřednictvím Okresního soudu v Prachaticích dospěje dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Toto rozhodnutí je možno na návrh vykonat, nebude-li povinnost v něm stanovená včas a dobrovolně splněna.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 3. března 2010

JUDr. Marie R u d o l f o v á , v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Marcela Malá

malá

